

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Ylen hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2023

JOHDANTO

Vireilletulo

Ylen hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2023 (K 6/2024 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Eero Salojärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Eliisa Reenpää, Liikenne- ja viestintävirasto
- toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttila, Yleisradio
- puheenjohtaja Sinuhe Wallinheimo, Yleisradion hallintoneuvosto
- sidosryhmäjohtaja Suvi Aherto, MTV Oy
- viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Marcus Wiklund, Sanoma Media Finland Oy

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Saadun selvityksen mukaan Yleisradio Oy:n, jäljempänä Yle, strategia keskittyi brändin vahvistamiseen, digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja yhteiskunnan monimuotoisuuden esille tuontiin. Tavoitteena on olla media-alan uudistamisen edelläkävijä. Vuosittaiset painopisteet ohjaavat sisällön ja palvelujen kehitystä vastaamaan suomalaisten mediankäytön tarpeita uuden teknologian ja kasvavan globaalin kilpailun keskellä.

(2) Yle on saadun selvityksen mukaan panostanut moniäänisyyteen keskittymällä nuorten tavoittamiseen, uutisisältöjen monipuolistamiseen ja alueellisten näkökulmien esiin tuomiseen. Yle on vahvistanut läsnäoloaan 32 paikkakunnalla tuoden eri alueiden kehitystä ja erityispiirteitä koko Suomen tietoisuuteen. Valiokunta pitää tärkeänä alueellisen moniäänisyyden turvaamista ja sitä, että Yle toimii laadukkaan, kattavan ja luotettavan median tuottajana kaikille kohderyhmille kansallisen yhtenäisyyden turvaamiseksi. Ylellä on myös yleisempää merkitystä suomalaiselle kulttuuritoiminnalle.

Valiokunnan mietintö LiVM 5/2024 vp

Huoltovarmuus

(3) Saadun selvityksen mukaan Ylen toimintaa on vahvistettu häiriötilanteiden varalta kumppaneiden ja viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön kautta keskittyen erityisesti kriittisen infrastruktuurin suojeluun. Turvatoimia on tehostettu, ja henkilökunta on saanut kattavaa koulutusta. Lisäksi Yle on kehittänyt vaaratiedotteiden välitysprosesseja ja toimii aktiivisesti vaaratiedottamisen kehittämisen parissa, mikä tukee yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta. Valiokunta korostaa Ylen merkitystä huoltovarmuudelle ja pitää keskeisenä, että Yle huolehtii toimintavalmiudesta.

Suhde kaupallisiin toimijoihin mediakentän muutoksessa

(4) Median käyttö on monipuolistunut ja siirtynyt yhä enemmän digitaalisiin palveluihin. Samalla teknologian kehitys, kuten generatiivinen tekoäly, on muuttanut mediatuotantoa ja edellyttää nyt uudenlaista osaamista. Mediakentän murroksessa suuret kansainväliset mediajätit ovat valtaamassa alaa, mikä vaikeuttaa erityisesti kaupallisten toimijoiden tuottavuutta mutta myös Ylen toimintaa. Valiokunta pitää hyvänä, että kansalliset toimijat, Yle ja suomalainen kaupallinen media, pyrkivät yhteistoimintaan, jotta ne selviäisivät mahdollisimman hyvin kilpailussa kansainvälisiä mediajättejä vastaan.

(5) Asiantuntijakuulemisen aikana valiokunnan huomiota on kiinnitetty kaupallisen median tilanteeseen muuttuvassa mediakentässä. Asiantuntijakuulemisessa katsottiin, että Yle kilpailee kaupallisten toimijoiden kanssa eikä Ylen rahoituksen käytön seuraaminen ole mahdollista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Ylen laissa säädettyjen tehtävien toteuttaminen on osittain lähellä kaupallisten toimijoiden toimintakenttää. Valiokunta katsoo, että Ylen lakisäätteisten tehtävien turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että Ylen rahoitusta ja sen seuraamista selvennetään mahdollisimman hyvin.

Hallintoneuvoston kertomuksen antaminen

(6) Ylen hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle annetaan nykyään vuosittain. Tästä syystä kertomusten antamisen välillä ei juurikaan ole muuttunut kovin paljoa ja kertomukset ovat paljolti toistensa toisintoja. Tämän takia on syytä palata aikaisempaan järjestykseen, jolloin kertomus annettiin joka toinen vuosi. Kertomuksen antamisajankohdan vuoksi kertomuksen käsittely on myös useimpina vuosina siirtynyt syyskaudelle ja se on täysistunnossa käsitelty vasta syyskaudella. Valiokunta katsoo tämän vuoksi, että lakia Yleisradio Oy:stä (1380/1993) tulee muuttaa siten, että Ylen hallintoneuvoston kertomus annetaan eduskunnalle joka toinen vuosi ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 6/2024 vp johdosta.

Valiokunnan mietintö LiVM 5/2024 vp

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 28.5.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Aleks Jäntti kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mats Löfström r
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Pinja Perholehto sd
jäsen Anne Rintamäki ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker